

เขื่อนแควน้อยช่วยฟื้นฟูปูธรรมชาติ

สุดจิต นิมิตกุล

ผมเป็นคนแควน้อย หรือแม่น้ำแควน้อยโดยกำเนิด อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก อำเภอวัดโบสถ์ เมื่อ 60 ปีที่แล้ว เป็นอำเภอที่มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยิ่ง น้ำท่าบริบูรณ์โดยมีแม่น้ำแควน้อยไหลผ่านอำเภอวัดโบสถ์ไหลลงแม่น้ำน่าน อำเภอวัดโบสถ์มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนโดยทั่วไปมีอาชีพทำนา มีความเป็นอยู่โดยทั่วไปค่อนข้างดี กล่าวคือ ไม่มีความเดือดร้อน เพราะฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาลเป็นอย่างดี เมื่อน้ำหลากก็ทำนาเป็นหลัก ชีวิตมีความสุขตามปกติ ชาวบ้าน

เมื่อทำนาแล้วก็นำมาขายให้พ่อค้าคนกลาง เป็นสังคมที่อยู่กันอย่างสงบ พี่พวอาศัยซึ่งกันและกัน มีพ่อค้าคนกลางไม่กี่เจ้า เพราะถ้าขาดเงินทุนก็จะมาหาพ่อค้าคนกลางมาหยิบยืมเงินเพื่อไปใช้ก่อน หรือเรียกว่าตกเขียวเมื่อได้ข้าวแล้วก็จะมาหักกลบลบหนักกันในภายหลัง ประชาชนโดยทั่วไปนอกจากจะทำนาเป็นอาชีพหลักแล้ว แต่ละครัวเรือนก็จะทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ พอกอยู่พอกิน มีความสุขตามอัตภาพ การเดินทางปกติจะใช้รถจักรยานเป็นพาหนะ เนื่องด้วยแม่น้ำแควน้อยไหลผ่านอำเภอวัดโบสถ์ ชาวบ้านประสงค์จะเดินทางไปจังหวัดก็จะเดินทางโดยเรือ สำหรับรถยนต์นั้นจะเดินทางได้ต่อเมื่อฤดูร้อนภายหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว โดยรถยนต์จะใช้คันทนาเป็นทางวิ่งเลียบบคันทนาไปตลอด

ฉะนั้น ชาวบ้านต้องการที่จะเข้าจังหวัดหรือเมือง นอกจากจะไปทางเรือ ทางรถยนต์ ในฤดูแล้ง อีกทางหนึ่งคือ เดินทางโดยรถไฟ โดยมาขึ้นรถไฟที่สถานีแควน้อย ซึ่งทุกปีชาวบ้าน ชาวแควน้อยจะเดินทางมาขึ้นรถไฟที่สถานีแควน้อย หรือไปนมัสการพระพุทธชินราชซึ่งทุกปีจะมีงานประจำปี ผู้เขียนพร้อมด้วยญาติก็จะมาสถานีรถไฟที่สถานีแควน้อยแห่งนี้ มีบางปีรถไฟทุกขบวนคนเต็มแม้แต่บนหลังคารถไฟ เพราะชาวบ้านมาจากเหนือทุกคนประสงค์จะไปงานประจำปี เพื่อนมัสการหลวงพ่อบุทธชินราช ผู้เขียน ญาติ ก็จะเดินทางด้วยเท้าเข้าจังหวัด เพื่อไปร่วมงานดังกล่าวเช่นกัน

งานบุญหลัก นอกจากงานหลวงพ่อดำใหญ่หรือหลวงพ่อกุญชรราชแล้ว ชาววัดโบสถ์ก็จะมีงานบุญที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ งานทอดกฐินทางเรือ ณ วัดเสนาท ซึ่งเป็นที่นิยมมาก

ความอุดมสมบูรณ์ของอำเภอวัดโบสถ์มีป่าไม้หลากหลาย ฝนตกต้องตามฤดูกาล และ น้ำไม่ท่วม สมัยผู้เขียนยังเป็นเด็กมีความสุขมากกับสภาพความอุดมสมบูรณ์ของอำเภอวัดโบสถ์ กล่าวคือความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้เป็นผลให้ผู้เขียน เพื่อน เดินทางเข้าไปในป่าแล้วหาทางออกไม่ได้ เพราะป่าไม้ที่บวมมาก ปรากฏว่าเดินลึกเข้าไปในป่าไม้ สิ่งที่ผู้เขียนและเพื่อนเห็นคือ ไม้نانาชนิดที่ต้นใหญ่มาก ที่ชอบที่สุดคือ ต้นมะไฟขนาดใหญ่ ที่มีลูกเต็มต้น ซึ่งต่อมาต้นไม้ ต้นมะไฟ ไม่มีอีกแล้ว แปลว่าหายไหมดแล้ว เดินหลงอยู่จนพลบค่ำจึงได้พบชาวบ้านและช่วยหาทางออกให้

ตอนเป็นเด็กผู้เขียนก็เหมือนเด็กๆ ผู้ชายทั่วไป คือ ชอบเลี้ยงปลากัด ซึ่งเป็นปลาสวย และนำมาแข่งหรือกัดกันแล้วนำไปฟืนฟูแล้วนำมากัดใหม่ สำหรับการหาปลากัดนั้น ก็ไปหาตามแหล่งที่เป็นแอ่งน้ำที่มีอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ต่ำ นอกจากนั้นผู้เขียนยังชอบเล่นว่าว โดยเฉพาะว่าวจุฬา ซึ่งจะติดลมบนเสมอๆ โดยเล่นตามชายหาดแม่น้ำแควน้อย ซึ่งเป็นชายหาดสีขาวสวยมาก จนพลบค่ำจึงจะนำว่าวลงเพราะมืดแล้ว

ชาวบ้านโดยทั่วไปจะเรียนถึง ชั้น ป. 4 เพราะเป็นโรงเรียนวัดและเรียนกับพระ โดยใช้ศาลาวัดเป็นห้องเรียน ถ้าประสงค์จะเรียนต่อชั้นสูง คือ มัธยมหนึ่งจะต้องเข้าไปเรียนในจังหวัด

หนุ่มสาวชาวบ้านแควน้อยโดยทั่วไปจะพบปะกันในงานเกี่ยวข้าว และนวดข้าว สำหรับสาวชาวบ้านรู้จักและคุ้นเคยกับการรับจ้างหาบข้าวเปลือกจากยุ้งหรือฉางของ พ่อค้าลงเรือไปที่ในจังหวัด ซึ่งแต่ละคนก็จะได้รับเงินพอสมควรเป็นค่าจ้างแรงงานในหมู่บ้านตำบลสมัยแรกๆ ซึ่งเกิดขึ้นทุกปี ส่วนการจ้างแรงงานอื่นๆ ไม่ค่อยมี

ความอุดมสมบูรณ์ของคนแม่น้ำแควน้อยก็เหมือนกับคนไทยในพื้นที่ต่างๆ ในประเทศไทย คือจำนวนคนเพิ่มขึ้น ความต้องการที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้ที่ดินต่างๆ ถูกบุกรุกทำลาย จริงอยู่ชาวบ้านมีที่ดินทำกิน แต่ผลก็ตามมาที่ดินแห้งแล้ง ป่าไม้ถูกทำลาย ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ฤดูฝนน้ำจะท่วมสูง และจะเกิดกับพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทย ไม่เว้นชาวแม่น้ำแควน้อย ฉะนั้นในหลายๆ ปีผ่านมามีฤดูฝนน้ำจะท่วมพื้นที่ของอำเภอวัดโบสถ์ทุกปี ก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม ผู้เขียนได้มีโอกาสบริจาคเงินจำนวนหนึ่งผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดไปช่วยเหลือชาววัดโบสถ์หลายครั้งเมื่อเกิดน้ำท่วม และตระหนักถึงความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นแทบทุกปี

ผู้เขียนซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และมีความสุขมากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีโครงการพระราชดำริสร้างเขื่อนแควน้อยขึ้นที่อำเภอวัดโบสถ์ ซึ่งจะเป็นที่กักเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตรแก่พี่น้องชาวแควน้อย และชาวอำเภอวัดโบสถ์ และป้องกันน้ำท่วมในฤดูน้ำ ผู้เขียนมีความเชื่อมั่นว่า ต่อไปนี้ชาวแควน้อยจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยฟื้นฟูการเกษตร โดยเฉพาะการทำไร่นาที่เป็นอาชีพหลักให้

กลับมาด้วยความสมบูรณ์เช่นเดิม เมื่อ 60 ปี ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีปริมาณน้ำที่กักเก็บไว้ใช้อย่าง
บริบูรณ์ และหวังว่าน้ำจะไม่ท่วมอีก เพราะนำมาซึ่งความเสียหายมากมาย พระมหากษัตริย์คุณในครั้ง
นี้ ผู้เขียนในฐานะชาวแคว้นน้อยไม่มีสิ่งใดจะตอบแทนพระองค์ท่าน นอกจากจะตั้งปณิธานว่า จะเป็น
คนดี ตั้งใจทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตลอดไปเพื่อพระองค์ท่าน

